

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobců: **a) O. P., b) A. K.**, oba zastoupeni Mgr. Marcelou Valtrovou, advokátkou, se sídlem v Černošicích, Školní 1238, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 66,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze dne 29. 9. 2003 se žalobkyně O. P. jménem svým a jménem svého nezletilého syna A. K. domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 8. 2003, č. j. OAM-1786/VL-11-P06-2001, jímž bylo rozhodnuto tak, že se žadatelům azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje. Současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v platném znění.

Městský soud v Praze po přezkoumání rozhodnutí podle ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neshledal žalobu důvodnou a proto ji rozsudkem ze dne 29. 4. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 49, zamítl. Současně vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Shodně se správním orgánem dospěl k závěru, že žalobkyní O. P. uváděné důvody nelze podřadit pod žádnou ze

skutečností, které jsou uvedeny v ustanovení § 12 zákona o azylu, jejichž existence je nutná pro udělení azylu. Neshledal rovněž pochybení ze strany správního orgánu, pokud žalobcům nebyl udělen azyl podle § 13 a § 14 zákona o azylu, pro něž by bylo nutno napadené rozhodnutí zrušit.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze podali oba žalobci včas kasační stížnost, v níž uvedenému soudu vytýkali nesprávné zjištění skutkového stavu věci a v důsledku toho i nesprávné právní posouzení. Navrhovali, aby rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 49, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu projednání. Současně žádali o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu § 107 s. ř. s., o nařízení veřejného soudního projednání věci, o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti (z důvodu nedostatku finančních prostředků), o osvobození od soudních poplatků a o přiřazení tlumočnicka do ukrajinského jazyka.

Usnesením ze dne 16. 8. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 66, Městský soud v Praze žádost žalobců o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti zamítl a současně jim uložil, aby ve lhůtě jednoho měsíce ode dne doručení uvedeného usnesení doplnili kasační stížnost, došlou do podatelny Městského soudu v Praze dne 7. 6. 2004, o náležitosti uvedené v ustanovení § 106 odst. 1 s. ř. s. tak, aby žalobkyně O. P. doložila, že jsou v řízení zastoupeni advokátem nebo že sama má vysokoškolské právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie. V případě, že tyto podmínky nesplňuje, vyzval ji soud, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení usnesení sdělila jméno, příjmení a adresu advokáta, kterého si zvolila a předložila originál plné moci s ověřenými podpisy zmocnitele a zmocněnce. Současně byla poučena, že v případě nedostatku finančních prostředků na úhradu zastoupení v soudním řízení má možnost požádat Českou advokátní komoru o ustanovení zástupce pro toto řízení.

Při rozhodování o ustanovení zástupce z řad advokátů ve smyslu ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. vycházel Městský soud v Praze z obsahu žalobkyní předloženého „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“, z něhož zjistil, že žalobkyně O. P. pracuje v zaměstnaneckém pracovním poměru s průměrným čistým měsíčním výdělkem ve výši 7580 Kč, přičemž tentýž výdělek jejího manžela (a otce nezletilého žalobce A. K.) Y. K. činí 13 000 Kč. Rodiče žalobkyně A. P. a N. P., k nimž má žalobkyně podle svého sdělení vyživovací povinnost, nežijí se žalobci ve společné domácnosti (nežijí v České republice). Městský soud v Praze z toho dovodil, že nelze učinit závěr o tom, že by žalobci doložili a prokázali nedostatek finančních prostředků, a tím i splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků pro řízení před soudem. Nesplnili tak jednu z podmínek, kterou zákon stanoví pro to, aby jim soud mohl ustanovit zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti. Vzhledem k tomu, že není splněna podmínka ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s., podle něhož stěžovatelé v řízení o kasační stížnosti musí být zastoupeni advokátem (což neplatí jen tehdy, má-li stěžovatel vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie), postupoval soud dále podle ustanovení § 106 odst. 3 a § 108 odst. 1 s. ř. s. a vyzval žalobce k odstranění vad podání a současně je poučil, že nedostatek povinného zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti proti napadenému rozsudku může mít ten následek, že Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne.

Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 66, podali žalobci včas kasační stížnost, v níž se domáhali jeho zrušení a vyslovili přesvědčení, že splňují předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Žalobkyně uvedla, že po vydání

napadeného usnesení se její situace změnila potud, že již není zaměstnána a nepobírá žádné přídatky na dítě. Nadále má vyživovací povinnost ke svým rodičům, kteří žijí v Gruzii jako důchodci a pobírají důchod ve výši pouhých 5 USD na osobu. Manžel žalobkyně Y. K. má navíc vyživovací povinnost ke své nemocné matce. Rodina tak nemá dostatečné finanční prostředky na úhradu nákladů spojených se zastoupením advokátem. Současně uvedla, že žádá Českou advokátní komoru o ustanovení bezplatného zástupce pro toto řízení. Požádala o veřejné projednání své věci ve smyslu § 30 občanského soudního řádu s odvoláním na § 138 o. s. ř. V dodatku odvolání ze dne 15. 9. 2004 pak ještě doplnila, že její rodina nemá žádný majetek, náklady na bydlení vynakládá ve výši 6 000 Kč měsíčně a zbytek peněz z výdělku manžela žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) vynakládá na dopravu, jídlo a ostatní životní potřeby. Připomíná, že pokud byla zaměstnána, vždy řádně platila sociální zabezpečení a plnila veškeré povinnosti. V dalším dodatku kasační stížnosti ze dne 27. 12. 2004 stěžovatelka žádala „o zaslání nového Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ s tím, že 1. 12. 2004 získala podle ustanovení § 92 odst. 1 a 2 zákona o zaměstnanosti nové zaměstnání a bude si tak moci zaplatit advokáta. Žádala, aby její kasační stížnosti proti rozsudku o věci samé nebyla odmítnuta, neboť žije v České republice již od roku 1998, syn chodí zde již do 4. třídy, a ona sama byla vždy zaměstnána po dobu pobytu v České republice. Předložila rozhodnutí Úřadu práce hlavního města Prahy, se sídlem v Praze 3, ze dne 22. 11. 2004, podle níž se jí povoluje zaměstnání v I. Č. r., s. r. o., v pracovním zařazení kuchař. V dalším průběhu řízení o kasačních stížnostech stěžovatelů předložila O. P. Městskému soudu v Praze sdělení advokátky Mgr. Marcely Valtrové ze dne 27. 1. 2005, že převzala zastoupení obou stěžovatelů v tomto řízení, což doložila předloženou plnou mocí udělenou oběma stěžovateli této advokátce pro řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 49.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 66, v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé uplatnili ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud pokládá za nutné předeslat, že ačkoliv plná moc advokátky Mgr. Marcely Valtrové je podle jejího obsahu omezena na řízení o kasační stížnosti stěžovatelů proti rozsudku o věci samé (ze dne 29. 4. 2004), lze ji vztáhnout i na řízení o kasační stížnosti proti Městským soudem v Praze následně vydanému usnesení ze dne 16. 8. 2004, neboť jím byla jen zamítnuta žádost žalobců o ustanovení zástupce z řad advokátů právě pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku o věci samé. Jde tedy o rozhodnutí bezprostředně se k napadenému rozsudku vztahující. Ostatně i kdyby tomu tak nebylo, a stěžovatelé by zůstali v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce nezastoupení advokátem, nebyl by tento nedostatek právního zastoupení důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti. Jde o výjimku z povinného zastoupení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 27/2004).

Kasační stížnost nebyla však shledána důvodnou.

Ačkoliv stěžovatelka výslovně neoznačila důvod kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., lze z obsahu její kasační stížnosti dovodit, že se dovolává důvodu uvedeného pod písm. a) tohoto ustanovení, tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v řízení o žádosti o ustanovení zástupce.

Namítané pochybení však v rozhodnutí Městského soudu v Praze Nejvyšší správní soud neshledal.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování hradí v takovém případě stát. Z citovaného zákonného ustanovení vyplývá, že při rozhodování o ustanovení zástupce přihlíží soud jednak k tomu, zda je zastoupení potřebné pro ochranu práv účastníka, a dále ke skutečnostem, které tvoří předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Protože v řízení o kasační stížnosti je podle ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupení advokátem povinné, odpadá tak soudu posuzování otázky, zda je zastoupení třeba pro ochranu práv účastníka. Zbývá pak posoudit, jak to učinil i Městský soud v Praze, zda osobní, majetkové a finanční poměry účastníka tvoří předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a tím i možnost ustanovit mu zástupce soudem. Objektivní nedostatek finančních prostředků se totiž nesmí stát překážkou přístupu k soudu. Ve shodě s přesvědčením Městského soudu v Praze je i Nejvyšší správní soud přesvědčen, že takovým nedostatkem finančních prostředků stěžovatelé v době rozhodování Městského soudu v Praze netrpěli. Z obsahu výše již zmíněného „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“, předloženého stěžovatelkou O. P. v srpnu 2004 totiž vyplynulo, že průměrný čistý měsíční příjem rodiny činil v té době částku přesahující 20 000 Kč. Průměrný čistý měsíční příjem manžela stěžovatelky činil totiž 13 000 Kč a tentýž příjem stěžovatelky (podle potvrzení předchozího zaměstnavatele S., s. r. o., se sídlem v Praze 4) částku 7 580 Kč. Zákonnou vyživovací povinnost měli oba manželé k nezletilému stěžovateli A. K. I když lze připustit, že se zčásti též podílejí na přilepšení finanční situace svých rodičů žijících v Gruzii, nejde zřejmě o pravidelnou finanční pomoc, neboť stěžovatelka doložila pouze jednorázový příspěvek svým rodičům ve výši 2 700 Kč a jednorázový příspěvek zřejmě matce jejího manžela ve výši rovněž 2 700 Kč. Pokud náklady na bydlení rodiny jsou představovány částkou 6 000 Kč měsíčně, pak nelze než souhlasit s Městským soudem v Praze, že u stěžovatelky nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a tato je schopna náklady se zastoupením spojené nést z vlastních finančních prostředků. Ostatně stěžovatelka sice v dalším průběhu řízení o podané kasační stížnosti neuvedla, že by ji mínila vzít zpět, nicméně doložila, že je již v řízení zastoupena advokátkou a rovněž sdělila, že její přechodná nepříznivá osobní situace (trvajících v měsících září, říjnu a listopadu 2004), kdy nebyla zaměstnána, se nástupem do nového zaměstnání I., s. r. o., zlepšila natolik, že je schopna si advokáta platit ze svých finančních prostředků.

Nejvyšší správní soud proto ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podanou stěžovatelkou proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 66, jako nedůvodnou zamítl.

Po nabytí právní moci tohoto rozsudku rozhodne Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti podané stěžovatelkou proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2004, č. j. 11 Az 201/2003 – 49.

O nákladech řízení o projednávané kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 téhož právního předpisu. Protože žalovaný, který byl v řízení úspěšný, žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady tohoto stádia řízení ze spisu nezjistil, přičemž stěžovatelé v řízení úspěšní nebyli, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu